

НЕИЗВЕСТНИ ПИСМА НА Г. П. СТАМАТОВ

ЛЮБЕН ЦВЕТАРОВ

Без да сме се срещали някога, с Г. П. Стаматов поддържахме продължителна кореспонденция. Тя трая години наред — от януари 1937 до юли 1942, когато поради мобилизирането ми във войската като запасен офицер тази кореспонденция бе временно прекратена. За съжаление това „временно“ се оказа завинаги, тъй като няколко месеца по-късно — на 9 ноември 1942 — умореното сърце на писателя престана да бие. Отиде си от живота един от най-ярките и най-интересни критически реалисти в нашата белетристика. Но името му и оригиналното му творчество останаха трайно в съкровищницата на националната ни художествена литература.

По онова време, за което става дума, живеех в Ловеч, където бях учител. Но освен с пряката си учителска работа, от която си изкарвах хляба, усърдно се занимавах и с литература и бях редовен сътрудник на няколко известни столични вестници и списания: „Литературен час“, „Философски преглед“, „Златорог“ и др. Между другото бях написал и отпечатал няколко статии и върху творчеството на Стаматов. Една от тях, доста обширна, под заглавие „Стилът на Г. П. Стаматов“ бе поместена в сп. „Философски преглед“, кн. 3/1941 г. За нея именно се говори в писмото на писателя от 19. II. 1942 г. Бях му изпратил отпечатък от тази статия.

При неколкократното сменяване на квартирата си и поради честото ми мобилизиране през войната някои от писмата, както и немалка част от книгите ми пропаднаха, станаха жертва на недобросъвестни любопитни очи и на разни любители на собствени библиотеки, съставени от безцеремонно присвоени чужди книги. Оцелели са само 26 писма на Стаматов. Колко бяха всичките — сега не бих могъл да кажа със сигурност. Във всеки случай, като ги препрочитам, струва ми се, че са изгубени няколко ценни писма, които разкриваха съществени моменти и характерни подробности от живота и творческата биография на писателя. Но не бих се наел да ги възстановя по памет, тъй като от времето на писането им досега са изтекли повече от тридесет и пет години — период, достатъчно дълъг, за да изневери и най-добрата памет.

Навремето се бе зародила в мен амбициозната идея да напиша психографски очерк за Г. П. Стаматов. Споделих в писмо до писателя тази своя идея. Той я възприе с неочаквана готовност и обеща на драго сърце да отговори писмено на всички въпроси, които възнамерявах да му поставя. Доколкото си спомням сега, бях набелязал около четиридесет въпроса. Съобщих му първите няколко от тях. Писмата на писателя от 24. II. 1942 и от 7. III. 1942 очевидно са в отговор на тях. Както се вижда, работата беше потръгнала. Но не особено за дълго. Вниманието ми бе отвлечено от чувстването на Стаматов, което организирах в Ловеч, а след това от тревогите около мобилизирането ми. . .

В писмото си от 12. V. 1942 писателят съобщава, че след като прочел излязлата без негово знание и съгласие книга „Избрани очерки и разкази“, се видял принуден да се залови много сериозно за българския език. При все това влиянието на руския език върху белетристичния език на Стаматов се запазва до самия жизнен край на писателя. Това впрочем се вижда твърде ясно и от предложените тук негови писма. Трябва обаче веднага да подчертая, че това съвсем не ме изкуши да се намеся в езика на писмата. В тях не съм направил никаква промяна, ако не се смята предаването им на съвременния правопис за улеснение при печатането. Там, където се е наложило да добавя нещо, то е заградено в прави скоби ([]) и има предимно технически характер.

Оригиналите на писмата не са датирани. Датите, които съм поставил на тях, са взети от добре запазените пощенски печати върху пликите при получаването им в Ловеч. Следователно действителните дати на писмата вероятно са ден или два по-рано от посочените. Мисля, че това няма голямо значение. Но все пак трябва да се знае, че датите са поставени не от писателя, а от мен. Затова съм ги и заградил в прави скоби.

Писмата са подредени по хронологичен ред. Струва ми се, че в случая всяка друга подредба би била неуместна и нецелесъобразна.

Оригиналите на писмата, с изключение на едно от тях, писано с мастило, са писани с обикновен черен молив. Те се намират в личния ми архив. Следва текстът им:

I

[27. I. 1937]

Драги г-н Цветаров,

Трогнат съм от вниманието Ви към моето скромно творчество.

Пазя стаята тези дни.

Писах на редакц.[ията] на „В.[естник] на жената“ да Ви изпрати „Прашинки“-те. Затуй книжката не е надписана от мен.

Разкази готови засега нямам.

Интересува ме Вашата студия за отрицанието. Отричането често е много по-ефикасно от комплименти на човека — най-искрени и доброжелателни.

Любовта по-развърщава най-скромния — от злобата или присмеха. Една глава от „Дон Жуан“ на Байрона, сцена от Молиера, страница от Гоголя, два реда от Хайне струват повече от цялата световна романтика.

Привети

Г. П. Стаматов

II

[18. XI. 1941]

Драги г-н Цветаров,

На мое име се получи Ваша статия за мен, обаче изчезна — някой я взел. Не я намерих.

Моля изпратете друга.

Простете за нехайство.

Ваш сърдечен поклонник на
хубави статии.

Привети — Г. Стаматов¹

¹ Писмото е пощенска карта. — Бел. на Л. Ц.

III

[8. I. 1942]

Драги г-н Цветаров,
Преди всичко честита Ви Новата година и Светло Рождество Христово.

Молба:

Ако имате и други отпечатъци със статии от Вас за мен — бъдете тъй любезни да ми ги изпратите.

Желая Ви весело прекарване на празници[те].

Ваш Г. П. Стаматов
ул. „Венелин“ 11, 3 ет.

IV

[21. I. 1942]

Драги г-н Цветаров,
Харесват Ви.

2-и екземпляр пращате и го вземат.

Ако имате повече — пратете още 2.

Ще Ви моля — пишете на редактора на „Литер.[атурен] час“ да Ви изпрати онези броеве, в които има Ваши статии.

Аз никак не го познавам.

Тогава ще приказваме.

Не съм чел всичко — може би най-важното.

Привети
Г. Стаматов

V

[19. II. 1942]

Уважаеми г-н Цветаров,

Прочетох внимателно Вашата книжка. Тя е сериозна, дълбока; макар да е писана в провинцията — е надстолична.

Туй не е критика. Туй е човек, търсец човека.

И аз съм щастлив, че приживе ми се падна да чета това.

След статията за мои разкази от Симеон Радев, печатана преди години и години в списание „Художник“² на Павел Генадиев, между твърде много мои критици, писатели даже — Вие сте единичък роден ми по душа.

И аз чакам с нетърпение да излезе книжката с всички Ваши статии за мен.

Другите критици — умни даже — много напират на думата „писател“.

Няма писател — има човек.

Морис Декобра може да се продаде не в 5 — [в] 50 милиона екземпляра — не е писател-човек, а е романист и много слаб.

Много бих желал да Ви видя. Има за какво да говориме.

А ргoros, чели ли сте мое томче „Прашинки“? Издание на „Вестник на жената“.

² Авторът на писмото има предвид статията „Г. П. Стаматов“ от Симеон Радев, поместена в сп. „Художник“, кн. 3/1906 г. Близо шест десетилетия по-късно Симеон Радев включи тази своя статия в книгата си „Погледи върху литературата и изкуството и лични спомени“ (с. 37—59), издание „Български писател“, София, 1965 г. — Бел. на Л. Ц.

Ако не — аз ще Ви я изпратя, а Вие — ако случайно попаднете в София — заповядайте в къщи.

Сърдечни поздрави.
Ваш Г. П. Стаматов

VI

[24. II. 1942]

Уважаеми г-н Цветаров,

Струва ми се, забравих да пиша най-важното. Писмата да прашате obligatелно препоръчани.

У нас в двора има гаменчета. Те вадят майсторски писмата от кутията — за марки. Марки вземат — а писмата? . . . Унищожават. . . ? Мълча. Не е признак още, че ще бъдат престъпници. А каква пакост вършат.

Хазяинът ги заловил веднаж.

Най-смешно, че са ученици и все на добри семейства.

А какво ще запечат след 10 години, ако пропадат писмата на техни малки любовници?

С поздрави
Г. Стаматов

VII

[24. II. 1942]

Уважаеми г-н Цветаров,

Тази вечер у мен се яви желание да Ви пиша.

Ей така — отведнаж.

Че ние съвсем не се знаем. . .

Аз не съм Ви писал, че от началото на зимата боледувам. Пазя не легло — кресло, макар и писателско.

Яви се слабост на болния да поговоря за себе си.

Нали ще ме извините?

Аз ненавиждам интервю. Вие не сте чели никъде: „Един час при Г. П. Стаматов“.

И ето аз сам ще Ви разправи моя живот.

Аз имам голям коз в съдбата си — родих се в Русия. И не в Бесарабия — туй не е Русия — руска България. Техен тип е покойният Алекс.[андър] Павл.[ов] Малинов.

Родната ми е Херсонска губерния — градец Тираспол.

Детинството прекарах в Одеса — руска Марсилия — и Николаев в Южнославянски пансион на Ф. Н. Минков. През там минаха много известни после българи — през там мина и Алекс. Също и Георги Кирков.

Отиването ми в пансиона обърна живота ми наопаки.

Освободи се България.

Аз узнах, че Отечеството ми не е Русия — и аз съм българин, а не русин.

Баща ми — на руска служба в Одеса, съдебен следовател — замина в България. На пост председател на Върхов.[ния] касац.[ионен] съд. Цялото многочислено семейство — 8 души — момчета и момичета с майката изпрати при баба ни в Акерман, а нас в Николаев. Там аз и големият ми брат Александър следвахме в Никол.[аевската] гимназия — аз в I клас, брат ми в III-ти.

В 1882 год. напуснахме Николаев — и дойдохме в София.

Не постъпихме в гимназията, а във Военното училище.

В 1888 г. облякох офицерски мундир и заминах за Пловдив в 3 артил.[ерийски] полк.

Но не дълго служих. В 1890 год. напуснах военната служба.

Висшето училище съществуваше вече. Постъпих в него. Свърших го. Станом съдия — в Кюст.[ендилския] окр.[ъжен] съд. И там служих 20 години.

Уволних се. И сега — пенсионер в София.

Разболях се.

Писателският съюз се отнесе много съчувствено към мен. Даде „утро“. Четоха мои произведения. Г. Константинов говори за мое творчество. Четоха: Марта Попова — „Вила край морето“, Петя Герганова — „Малкия Содом“, откъслек. Влад.[имир] Трендафилов — „Обрулени цветя“, а един млад артист — „Оправданият“ от сборника „Прашинки“.

Аз никога не ходех при четене мои разкази. Сега не можех да отида.

Но стига — дотегнах Ви. Сега горе-долу знаете моята лична карта.

Спи ми се.

Ще взема лекарство и ще си легна.

Лека нощ.

С уважение и сърдечни поздрави
Ваш Г. П. Стаматов

VIII

[7. III. 1942]

Драги Цветаров,

Позволявате така?

Благодаря за дълго и искрено писмо, и много скромно, и радостно за мен. Да. Кое? — Вие ще се местите в София. Кога? На каква работа? Всичко най-подробно.

Значи — постоянно ще бъдем заедно. В един град. Това трябваше да стане отдавна.

И аз тези дни имам малко разнообразие. В Пловдив този месец ще дадат вечер в моя чест. Урежда Вичо Иванов. И той ме държи в течение на подготовката. Пасаж от писмото [му]: „Тържеството ще се обяви с дълги антрефилета в софийските вестници. И по Радио София — лично аз ще се обадя на мои приятели във Варна, Бургас, Ст. Загора, Шумен — да направят също.“

Как Ви се вижда? И тържеството ще трае само от 8 до 10^{1/2}. Туй се казва замах. Да видим какво ще излезе от всичко туй.

Програма:

1) Хор — „Шуми Марица“ и Химнът.

2) Христо Борина — открива тържеството с няколко встъпителни думи.

3) Вичо Иванов — слово за Г. П. Стаматов (литературен портрет).

4) Пена Манюзова (пианистка) изпълнява две работи от Шопен.

Пауза 5—10 мин.

Част II. Четене творба на Г. П. Ст.[аматов]. Толкова от 8. В 10^{1/2} тържеството се закрива.

Пауза — без Шопена.

Искате подробности из живота ми.

Освен щастие, че се родих в Русия, имам в живота щастлив случай.

Осъществена моя мечта — от юнкер още — да зърна поне вълшебната Швейцария.

(Вие разбирате ли моя почерк? Пиша дребно — инак трябва много място.)

Писах Ви — напуснах офицерството и постъпих във Висшето училище. В 2-ия курс стана бойкот и нашия курс затвориша. Изключиха.

Пак на улицата.

И ето получавам писмо от баща си от Русия (той беше вече напуснал България и се върна в Русия) — да замина къде желая, но канеше в Русия

Писах му — искам в Швейцария, или никъде.

Заминах.

(Продължение в следущия брой).

А Вие пак пишете. Инак няма продължение. Писмото препоръчано да е.

Много привети. Г. Стаматов.

IX

[13. III. 1942]

Драги г-н Цветаров,

Получих писмото Ви и чудно — не взех отведнаж молива, за да отговоря. А се замислих, и за много неща.

В София има шаблон: „Един час при тогоз. . .“

През целия [ми] живот няма ни „Една минута при Г. П. Ст.[аматов].“

Не от гордост, превземане, оригиналност.

А просто така. Въобще не обичам да човъркам чуждия живот. Не позволявам и в своя. А главно — бях спокоен.

Аз не говоря за литература с кого да е — трябва да е мой човек.

Да — аз не съм дал никому никакво интервю. На Вас — съгласен съм на всичко искано. Пращайте Вашите въпроси. Защо? Усещам нещо родно между нас. И туй ми дава право да бъда всестранно откровен.

За много тежка работа се залавяте.

Аз ще се старая да бъда безукоризнен — ученически изчерпателен. Ще Ви помагам.

Чакам въпросите.

А работа.[та] ще бъде интересна и ще ме увлече. С нетърпение очаквам съвсем нова.[та] за мен работа.

Не [на] други да човъркаш в душата, а да се чоплиш в свое собствено чопление.

Не отлагайте за дълго пращането на въпросите.

С поздрави
Ваш Г. П. Стаматов

А Вие мълчите по един пункт.

Преди 5—6 дена пратих Ви — и наредих препоръчано във „В.[естник] на жената“ — „Прашинки“ и „Скици“ — сигурно неизвестни за Вас.

Има си хас да са изгубени?

Пишете!

X

[21. III. 1942]

Драги г-н Цветаров,
Получих въпросите Ви.

Ще се заловим да работим заедно.

Само няма да бързае.

Критиката е безконечно свободна и взаимна, и без срѣдни и докачегия. . .

Да, необяснимо е наистина загубване.[то] на „Прашинки“-те и „Скици“-те. Дадох ги на момчето на Чолчева да ги прати — и то обязательно препорѣчани. Обеща.

Сигур не ги е пратил препорѣчани. Инак — абсурд.

Ще направя справка и ще Ви пиша.

А Вие пратете други въпроси.

И пак пишете — пишете за друго.

Туй ще бѣде като докторат. . .

Как върви местенето в София?

Кажете ми — тегли ли Ви София, или за. . . [не се чете]?

София е дракон — изяжда всичко.

Защо не направите в Ловеч опит, преди да заминете — дръжете им сказка за моето творчество.

Песимизъм, мизантропизъм, челоноконенавистничество.

И може ли Стаматов да напише нещо силно в друг тон?

И истина ли е, че е пълен песимизъм — художествен и убийствен — или е най-лечебният душ, по-лечебен от най-светла идилгия?

Толкова.

Поздрави
Ваш Г. П.

XI

[26. III. 1942]

Драги г-н Цветаров,

Защо замлъкнахте?

Направих справка за неполучените книжки.

Момчето се кълне, че ги е пратило — и то препорѣчани.

Какво ще кажете на това?

Да не сте ги получили по-късно?

Ако не — ще Ви пратя други.

Но все таки чудно е — ако са загубени. У нас пропадат само прости писма.

Вчера пристигна от Кюстендил секр.[етарят] на комитета за „Литерат.[урна] вечер на Г. П. Стаматов“.

К-л [Кюстендил] е най-близкият ми град в България. Там живях повече от 20 години като съдия.

На 12 апр.[ил] пак не ще мога да ида.

Сега чакам писмо от Вас и въпроси — по-сериозни.

Пишете!

С поздрави
Г. П. Стаматов

Препорѣчано

XII

[30. III. 1942]

Драги г-н Цветаров,

Защо мълчите?
Тревожи ме.
Даже не написахте — получихте ли книжките?
Пишете, драги!
Без Ваши писма — аз няма какво да пиша.
Или, може би, Вие изоставихте Вашата идея?
Пак пишете.

С поздрав
Ваш Г. П. Стаматов

XIII

[2. IV. 1942]

Драги г-н Цветаров,
Не ми е добре — едвам пиша.
Честити празници!
Щом ще мога — ще пиша по старому.
Привети
Ваш Г. П. Стаматов

XIV

[9. IV. 1942]

Христос Воскресе,
Драги Цветаров!
Всичко най-хубаво.
Ваш Г. П. Стаматов

XV

[10. IV. 1942]

Драги г-н Цветаров,
От К-л [Кюстендил] получих писмо от предс.[едателя] на комитета —
иска от мен критическа книжка за мое.[то] творчество.
Аз веднага [се] спрях на Вас.
Ще бъдете тъй добри да изпратите Вашата книжка, пратена и на мен,
на адрес: „Г-н Кирил Елисеев, агроном в Земледелческо училище, Кюстен-
дил.“
Нали ще ми изпълните желанието?
Само препоръчано.
Защо, драги Цветаров, не се заловихме по-рано за Вашата работа?
Не ми е добре. . .
Ето спирам да пиша. . .
Ще пратите книжката и препоръчано.
Ваш Г. П.
Всего лучшаго.
Пратете я без писмо. Аз ще пиша. Може, нали?

XVI

[12. IV. 1942]

Драги г-н Цветаров,
Пратихте ли книжката в Кюстендил?

Отговорете и че сте пратили препоръчано.

Там ми поискаха една критическа книжка за мое.[то] творчество. Аз веднага [се] спрях на Вашата.

А какво стана с Вашето намерение да ме изнесете пред публиката? Туй ще бъде интересно.

Много скоро се уморявам. . .

Поздрави
Г. Стаматов

XVII

[12. IV. 1942]

Драги г-н Цветаров,
Пиша втори път за по-сигур.[но].

Моля пратете Вашата брошурка за мен на адрес: „Г-н Кирил Елисеев, агроном, Земледелческо училище, Кюстендил.“ Препоръчано. Без да пишете. Ще пиша аз. Нали може? Благодаря.

Поздрави.
Ваш Г. П.

Пратете! Ще Ви [пиша] пак, щом ми стане по-добре.

XVIII

[16. IV. 1942]

Драги г-н Цветаров,
Пратихте ли книжката в Кюстендил?
Аз не съм още получил писмо оттам, че е получена.
Вие как сте?

Сега се готви в К-л [Кюстендил] чествуване. Представете си, няма хора да четат разкази! Ще четат ученици — най-невъзможни изпълнители.

А Вие, ако не сте пратили книжката — пратете я.

Отговорете по-бърже и препоръчано.

Поздрави.
Ваш Г. Стаматов

XIX

[28. IV. 1942]

Драги г-н Цветаров,
Тези дни не ми е добре. Едвам пиша.
И ето — телеграма от Ловеч!

Със сълзи на очи я четох.

Нямах сили да напиша и телеграмата както трябва. Простете и извинете ме.

Благодаря Ви за чествуване.[то], а Вие — на изпълнителите благодарете от мен.

Трети път Ви пращам „Скици“-те. И този път ако не ги получите — ще ги пратя непрепоръчано. Сигур ще стигнат до Вас.

Чудно нещо! Не забравяйте — пращам не аз. Администрацията на „Вестн.[ик] на жената“. Не знам дали са пратили и „Прашкини“.

Моля Ви — пишете как мина празникът.

Знаете как ми е мъчно да пиша.

Поздравете още веднаж всичките, а от мене привети.

Ваш Г. Стаматов

Чакам препоръчано писмо.

Интересно — аз не познавам в Ловеч никого освен Вас. Но аз бях в Ловеч през Европ.[ейската] война. Дохождах от Враца — като председ. [ател] на военно-полеви съд (мобилизиран като граждански съдия и запасен офицерин — 1918 г.)³. Запознах се там с г-ца Дора Драсова. Даже се влюбих. . .

Е? Кой пише това?? А артериосклероза?

Жива ли е тя?

XX

[2. V. 1942]

Драги г-н Цветаров,
Що значи туй? Минаха толкова дни. Празникът се свърши. Ни думица от Вас.

Мълча — догдето не получа препоръчано писмо. Чакам.

С поздрави
Ваш Г. Стаматов

XXI

[6. V. 1942]

Драги г-н Цветаров,
Туй е специално писмо.
Моля да ми съобщите точния адрес на Дора Драсова. Най-точен. Но без да знае тя за това.

Разбрахме се? Нали?

Искам да надникна в миналото — какво остана от него?

За жената това няма никакво значение.

Но за нас — собствено за мен — е страшно.

24 години не мислех за нея. . .

И ето. . .

Интересно какво ще ѝ пиша. И още по-интересно — тя?

И ще отговори ли?

А аз я харесах не за красотата и младостта. Имаше нещо в нея. Спомням го много добре.

Ще видим и ще Ви пиша.

А Вие кога ще дойдете в София? Аз все чакам Ви. И завинаги. Тук Ви е мястото. . .

Не забравяйте за Дорочка!

И ни дума на нея — или за нея.

Поздрави
Ваш Г. П. Стаматов

XXII

[12. V. 1942]

Драги Цветаров,
Много ми е приятно, че най-сетне получихте „Прашинки“ и „Скици“. Благодаря Ви за адреса на Дорочка. Тези дни ще ѝ пиша. Много ме интересува Вашето мнение за „Скици“-те.

³ Скобите са от автора на писмото. — Бел. на Л. Ц.

Кюстендилският празник мина бляскаво — освен Г. Константинов. Не напразно аз пратих Вашите книжки. Всички са във възторг от тях. Ида към най-важния пункт.

Радва ме, ако сте доволни от Скопие.

Но лично аз скърбя, че няма да бъдете в София.

А какво ще кажете за „Избрани очерки и разкази“? Издаде ги Марин Пундев — без мое знание, когато заминах в Русия на гости при нашите и прекарах там една година след Швейцария. Аз дойдох в ужас при получаването ѝ. И тогава залових се за езика — додето стигнах до сегашния. Срам ме е да я препечатвам. При все че разказите бяха съвсем нови за България.

Пишете, пишете (препоръчано)⁴.

Вие знаете, че аз (по разказите)⁵ не обичам природата. Но Вашият букет още не е увехнал. Трогнат съм.

Поздрави

Ваш Г. П. Стаматов

XXIII

[20. V. 1942]

Драги г-н Цветаров,

И тъй този месец ще се разреши Вашият въпрос. Вие ще напуснете Ловеч. Ще дойдете в София. И мисля ще благоволите да ме посетите. Ще се запознаем най-сетне. Да. Съжалявам — късно. Простете, криви сте вие. Да. Вие ме знаете отдавна. И да не направите първата крачка към това. И пропадна хубав етюд.

„Скици“ са писани в Русия, когато от Швейцария отидох на гости при нашите.

Вие губите, че не се запознахте навреме. Нищо, млад сте — ще намерите нов по-интересен Стаматов.

А „Избрани очерки и разкази“ не ме теглят. Макар че на време.[то] „Кътчето на душата“ произведе по-силно впечатление от десет „Паладини“. Сам Влайков, редакт.[тор] на „Демокр.[атически] преглед“ (там се напечатана „Кътчето“)⁶ дойде в къщи и ме поздрави с тоя разказ. Всички говореха за „Кътчето“ . . .

Написах писмото на Дорочка. Защо? И сам не зная. Сигур няма да отговори даже.

Вчера беше ми на гости m-me[madame] Василева, съпругата на Влад.[имир] Василев. Говорихме за Вас. Разбира се — само хубаво.

С поздрави

Ваш Г. Стаматов

(Препоръчано)

XXIV

[29. V. 1942]

Драги Цветаров,

Нещо замълчахте. Краят на месеца приближава — ще Ви чакам в Столицата.

Как посрещнахте софийските гости? Не [са] се върнали още да ги разпитам.

⁴ и ⁵ Скобите са на автора на писмото. — Бел. на Л. Ц.

⁶ Скобите са на автора на писмото. — Бел. на Л. Ц.

Както мислех, така и стана. Дора даже не ми отговори. Не ме е забравила. Туй пак е човешко.

Въобще не закачай паметта!

Аз не се обидих. А защо — не знам. Не съм Моцарт, но някакво Requiem се мярна в мозъка. Интересно е кой е черният Господин? Аз страстно обичам музиката. Особено Моцарт.

Всичко най-хубаво!

Ваш Г. П. Стаматов

XXV

[11. VI. 1942]

Драги г-н Цветаров,

Малко само за Дора.

Писах — не ми отговориха.

Пишете ѝ, питайте — получила ли е писмото ми? Разбрала ли е от кого е — и затуй не е отговорила.

Толкова.

За друго с Вас — после.

Поздрави

Ваш Г. Стаматов

До второ писмо, драги несретнико!

Най-добрите хора — и най-нешастни. У тях мозъкът е по-силен от стомаха.

XXVI

[8. VII. 1942]

Драги Цветаров,

Честита Ви мобилизация.

Желая Ви всичко хубаво!

И аз ще замина за учителско летовище на лечение и почивка.

И нашите заминават за курорт.

В къщи не остава никой.

Временно кореспонденция се спира. Няма да си пишем до благоприятни времена.

Поздрави и всичко хубаво.

Ваш Г. Стаматов